

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

ЗВІТ

**про результати відвідування
Сокирянського районного суду Чернівецької області**

17.02.2025

Чернівці, 2025

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.02.2025 групою НПМ здійснено відвідування Сокирянського районного суду Чернівецької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні представники групи НПМ:

Ісопенко Ірина Юльянівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області (керівник групи НПМ);

Сидоренко Олександр Олегович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Решетілова Олена В'ячеславівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лупу Аріна Віталіївна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Сокирянський районний суд Чернівецької області знаходиться за адресою: вулиця Тараса Шевченка, 7, місто Сокиряни, Чернівецька область, 60200.

Керівництво суду:

Ратушенко Олександр Миколайович, голова суду;

Хорошенюк Олександр Іванович, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду. Групу НПМ під час моніторингового візиту супроводжував керівник апарату суду Хорошенюк Олександр Іванович.

Об'єкт відвідування є судом першої інстанції, в якому розглядаються справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності, а саме: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами.

Штатна чисельність суддів – 4, в тому числі фактична.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Чернівецькій області.

Суд розміщений в окремій двоповерховій будівлі (фото 1). У будівлі суду облаштовано два входи/виходи – основний (центральный) та службовий (конвойний).

При вході розміщена кнопка виклику персоналу для маломобільних осіб. Згідно з вимогами пункту 8.4.2.3 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), на входних дверях до суду та сходах розміщено контрастно забарвлені попереджувальні смуги, наявна табличка зі шрифтом Брайля (фото 2).

При вході до приміщення суду розміщується пост співробітників Служби судової охорони, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. Наявна система відеонагляду та стаціонарний металодетектор арочного типу (фото 3).

Також групою НПМ з'ясовано, що на пості співробітників Служби судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги.

У суді розміщено 4 зали судових засідань: 3 зали для розгляду цивільних та адміністративних справ та 1 зала судових засідань для розгляду кримінальних справ. У залі судового засідання для розгляду кримінальних справ (знаходиться на першому поверсі) розміщена кабіна для підсудних з огорожею зі спеціального захисного скла, наявний бутель з питною водою (фото 4, 5). Зали судового засідання технічно оснащені системою відеоконференцз'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заграбовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

Конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до суду здійснюють Національна гвардія України та Національна поліція України.

На час візиту обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 03.08.2021. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено порушення права на захист від

катувань, жорстокого поводження, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання; порушення права на охорону здоров'я, медичну допомогу; порушення права на забезпечення безпеки в суді; порушення прав осіб з інвалідністю.

Слід зазначити, що станом на 19 лютого 2025 року недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті за винятком виконаних рекомендацій щодо забезпечення аптек медичними препаратами з належним терміном придатності та наявності акту міжвідомчої комісії про прийняття суду на обслуговування.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 5.11 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди) та пункту 14 Інструкції в суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу (фото 6, 7).

2. У порушенні Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

3. Під час відвідування групою НПМ встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.1 ДБН Суди, а також пунктів 9, 10 Інструкції, у приміщенні суду не обладнано камери для обвинувачених (підсудних), засуджених осіб, а також приміщення для розміщення особового складу варті. Осіб, які перебувають під вартою, тримають у стаціонарному загородженні у залі судового засідання або в спеціальному автомобілі. Така практика не забезпечує роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Очікування на судові засідання у стаціонарній загородженій кабіні або в спеціальному автомобілі призводить до тривалого утримання підсудних в неприпустимих умовах, що суперечить вимогам міжнародних стандартів прав людини.

4. Також, у порушення вимог пункту 15 Інструкції, у середині приміщення суду маршрут конвоювання має певні недоліки, зокрема відрізки, на яких відсутнє відеоспостереження, що може створювати додаткові ризики, пов'язані з можливим порушенням прав обвинувачених (підсудних), засуджених (фото 8).

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

5. Відповідно до вимог ДБН Інклюзивність доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.8 та 6.3 ДБН Інклюзивність приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

6. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати (фото 9).

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Сокирянському районному суду міста Чернівці:

1. Обладнати бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

2. Облаштувати в суді найпростіше укриття;

3. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ та облаштувати в будівлі суду приміщення для конвою;

4. Забезпечити належне функціонування камер відеонагляду;

5. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

6. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими.

До звіту додаються: фотофіксація на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з
прав людини у Чернівецькій області**

Ірина ІСОПЕНКО

Фотофіксація

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

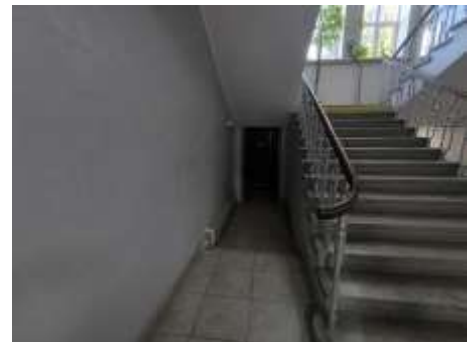

Фото 9

